

4. 12. 2018

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Participace zaměstnanců v dozorčích radách akciových společností v České republice je povinná již od ledna 2019

Dne 14. 1. 2017 vstoupila v účinnost novela zákona č. [90/2012](#) Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění pozdějších předpisů („ZOK“) znovu zavádějící tzv. kodeterminaci, neboli povinnou participaci zaměstnanců v orgánech obchodních společností, které mají nad 500 zaměstnanců v trvalém pracovním poměru. I s ohledem na to, že kodeterminace není v českém právu žádnou novinkou, lze říct, že zákonodárce při přípravě tohoto staronového institutu vyšel částečně z dřívější právní úpravy před rokem 2014 a nevyužil nové možnosti zpřesnit nejasnost některých ustanovení původní úpravy před rokem 2014.

Na koho se úprava vztahuje?

Jednou z nejasností úpravy kodeterminace je určení, na které typy obchodních společností se má participace zaměstnanců vztahovat. Pro začátek můžeme s určitostí říct, že povinná participace zaměstnanců se **bude vztahovat na akciové společnosti s dualistickým uspořádáním řízení společnosti**, které měly k 14. 1. 2017 více než 500 zaměstnanců v pracovním poměru. Dále můžeme konstatovat, že se povinná participace **nevztahuje na společnosti s ručením omezeným**, a to i v případě, že společnost má zřízenou dozorčí radu. Co se zastoupení zaměstnanců ve správní radě monistické akciové společnosti týče, názory odborníků se rozcházejí.

Zastánci názoru, že participace zaměstnanců se vztahuje i na správní radu, argumentují tím, že zákon o obchodních korporacích stanoví, že ustanovení týkající se dozorčí rady se přiměřeně použijí i na správní radu. Kromě toho za zásadní argument považují to, že pokud by se kodeterminace na správní radu nevztahovala, dostali by akcionáři akciových společností pohodlný nástroj, jak se zavedení kodeterminace vyhnout - změnit způsob řízení společnosti na monistický, a že takový postup by diskriminoval zaměstnance monistických akciových společností.

S tímto závěrem nesouhlasí významná část odborné veřejnosti, a to zejména z následujících důvodů. Povinná participace zaměstnanců byla v původním textu novely zákona o obchodních korporacích výslovně upravena i v souvislosti se správní radou, nicméně v průběhu legislativního procesu byla ve vztahu ke správní radě z novely odstraněna. Pokud by situace byla opačná, tedy že by se v souvislosti se správní radou o kodeterminaci nikdy nemluvilo, mohli bychom dojít k závěru, že se jedná o (úmyslné) opomenutí zákonodárce. Nicméně v situaci, kdy zákonodárce aktivně přistoupil k vypuštění úpravy týkající se správní rady z textu novely zákona, lze dovozovat, že úmyslem zákonodárce bylo v konečném důsledku, aby se povinná participace zaměstnanců na správní radu nevztahovala. Kromě toho, na rozdíl od úpravy týkající se dozorčí rady zákon u správní rady

nestanoví možnost volby členů jiným než nejvyšším orgánem společnosti.

Dalším argumentem proti vztáhnutí participace zaměstnanců i na správní radu je skutečnost, že na rozdíl od dozorčí rady není správní rada orgánem čistě kontrolním, když rozhoduje i o obchodním vedení společnosti.

Za zmínění určitě stojí i skutečnost, že i v současnosti připravovaná novela zákona o obchodních korporacích se zavedením kodeterminace v monistických akciových společnostech nepočítá a participaci zaměstnanců upravuje pouze pro dozorčí radu.

Do kdy se musí společnost podřídit?

Společnosti, na které se povinná participace zaměstnanců vztahuje, což jsou s ohledem na výše uvedené dle našeho názoru pravděpodobně pouze dualistické akciové společnosti, které měly k 14. 1. 2017 minimálně 500 zaměstnanců v trvalém pracovním poměru), **mají povinnost do 14. 1. 2019** nejen **upravit stanovy společnosti** tak, aby byly v souladu s diskutovanou novelou ZOK, ale i zajistit, že k tomuto datu bude v souladu s touto novelou již i **složení dozorčí rady** (tedy platně zvolen člen dozorčí rady volený zaměstnanci).

Volební právo

Aktivní volební právo, tedy právo volit zástupce zaměstnanců do dozorčí rady, je omezeno na zaměstnance společnosti v pracovním poměru. Voleb zástupců zaměstnanců v dozorčí radě se tedy neúčastní zaměstnanci společnosti vykonávající práce na základě dohod o práci konané mimo pracovní poměr.

Pasivní volební právo, tedy právo být volen jako zástupce zaměstnanců do dozorčí rady, nesmí být ze strany společnosti nijak omezeno. Na tomto místě se ukazuje, že zákonodárce při přípravě novely zákona o obchodních korporacích plně nevyužil znalosti vývoje teorie, praxe ani judikatury z období před rokem 2014, kdy bylo pasivní volební právo omezeno pouze na zaměstnance společnosti. Nejasnosti by sice mohlo vyvolávat ustanovení § 448 odst. 4 věty druhé ZOK, které stanoví, že „*Na odvolání zaměstnance z dozorčí rady se použije obdobně ustanovení odstavce 3*“, nicméně se domníváme, že se v tomto případě nejedná o úmysl zákonodárce pasivní volební právo omezit, nýbrž pravděpodobně o administrativní chybu.

Člen dozorčí rady volený zaměstnanci nicméně musí splňovat všechny požadavky kladené na jakéhokoliv člena orgánu obchodní korporace – tedy svéprávnost, zletilost, bezúhonnost ve smyslu živnostenského zákona. Kromě toho, pokud člen orgánu obchodní korporace například potřebuje k výkonu funkce bezpečnostní prověrku, nebude se jednat o omezení pasivního volebního práva, pokud společnost stanoví, že člen dozorčí rady volený zaměstnanci musí získání prověrky doložit společnosti.

Co když kodeterminaci akciová společnost nezavede?

Rejstříkový soud vyzve akciovou společnost k nápravě a při jejím nesjednání může být krajní sankcí až zrušení společnosti. Nutno však dodat, že k takové situaci by nemělo dojít v případě, že společnost učinila všechny nezbytné kroky k zavedení participace zaměstnanců, nicméně např. z důvodu neúčasti zaměstnanců ve volbách ke zvolení nového člena dozorčí rady nedošlo.

Závěrem

Společnost, které se povinná participace zaměstnanců týká, by měla začít co nejdříve realizovat veškeré kroky implementace participace zaměstnanců, a to včetně svolání valné hromady schvalující nutné změny stanov včetně návrhu změn stanov, přípravy interních předpisů (volebních řádů), samotné organizace voleb a následného zápisu změn do obchodního rejstříku.

Ondřej Florián,
partner

Alexandra Parnaiová,
advokátní koncipientka

[HAVEL & PARTNERS s.r.o., advokátní kancelář](#)

Florentinum, recepce A
Na Florenci 2116/15
110 00 Praha 1

Tel.: +420 255 000 111
Fax: +420 255 000 110
e-mail: office@havelpartners.cz

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Prekluze důvodu neplatnosti VH](#)

- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [TOP 5 judikátů z korporátního práva za rok 2025](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Proč dnes více než polovina M&A transakcí ve střední Evropě nekončí podpisem](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. - zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)